

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

„Slægten” Bang

ved C. U. Plasmann

indv. J. H. H. H.

„Slægten“ Bang.

Dens Herkomst og Paastand paa dansk Adelskab.

~~~~~  
Ved

afdøde Arkivsekretær C. U. A. Plesner.

Med et Mindeord om Forfatteren af Udgiveren

**Fr. Krarup.**

~~~~~  
Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift III.
~~~~~

Kjøbenhavn.

Hoffensberg & Traps Etabl. — Kjøbenhavn.

1882.

Naar »Slægten« Bang interPELLERES angaaende sin Danske Adel, citerer den som Støtte herfor særligen Giessing¹⁾ og Hundrup²⁾, ifølge hvilke Oluf Bangs otte Sønner skulle anføres blandt den Danske Adel i Recessen af 1536, ligesom der tilføjes, at Oluf Lundt de Bang »fik sit Adelskab fornyet«.

Det er imidlertid voveligt paa een Gang at støtte sig til Giesings og til Hundrups Stamtavler, thi der er mellem disse saa mange Uoverensstemmelser, at idelig den Enes Fremstilling maa være vrang, ifald den Andens skal være rigtig. Men endnu drittigere ere dog de ovennævnte Postulater.

Hvad nemlig først Oluf Bangs otte Sønner og Recessen af 1536 angaaer, da er denne, som bekjendt, trykt i Krag's Christian III's Historie I D. og i Kolderup Rosenvinges Gl. Danske Love IV D. og begge Steder meget tilfredsstillende. I den derved givne Liste over den værgagtige Adel i Danmark 1536, forekomme af Banger: Palle, Splid og Christoffer, alle tre blandt det Nørrejydske Ridder-skab, og ellers ingen i hele Riget. Giessing har disse tre med i sin Stamtavle over den i Ungarn 1517 adlede Oluf Bangs Afkom, men Hundrup udskyder dem med Rette og gjør Rede derfor Side 88—89 Note † (han har vel en Christopher Olufssøn Bang, men gjør ham forskjellig fra Recessens), da de nævnte Banger, som virkelig vare af dansk Adel, høre til en anden Slægt, der i Skjoldet fører en flakt Ørn og paa Hjelmen Vesselhorn (jvfr. efterskrevne Stamtavlebrudstykke, hentet fra Frederik I's Registranter 424, Dske Mag. 3 R. V 103, O. Nielsens Vester Horne Hrd. 44, Dske Atlas V 767, 1002 og Documenter i Geheimearchivet):

¹⁾ C. Giessing: Jubel Lærere III S. 116 ff.

²⁾ F. C. Hundrup: Stamt. ov. Fam. Baug. Kjøbenh. 1875.

Morten Bang til Holgaard, * Karen Skram (Fasti) fra Voldbjerg.

Palle Bang 1512—1554, Lensmand paa Donneruplund, siden paa Hennegaard, * Anne Fasti Thomesdatter.	Christoffer Bang 1532—1536, til »Tøftthiff«.	Splid Bang 1532—1536, til Agersbæk.

Elle, * Jørgen Ranzov til Kjærgaard, levede som Enke 1568 (annecteret af Giessing og gjort til sin Faders Søster, pag. 154).

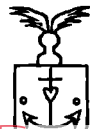
Anne Bang, * Oluf Staverskov (Glambeke), Lensmand paa Donneruplund, købte siden Hennegaard.

Heller ikke den anden Paastand, at Oluf Lundt de Bang »fik sit Adelskab fornyet«, er rigtig; han fremlagde kun et Gjenbrev af Kong Ludvig II's Adelsbrev og fik under 23. Juli 1777 et kgl. Naturalisationspatent, hvorved han og hans Decendenter *optoges og indlemmedes* i den Danske Adel, saaledes som det ogsaa angives i Dansk Adelslexicon.

Selv om altsaa de hos Hundrup opførte Banger virkelig nedstammede fra den 1517 adlede Oluf Bang, vilde dette Afkom højst kun være af Ungarsk-Tydske og ikke af Dansk Adel. Der kjendes imidlertid ikke noget Bevis for en saadan Nedstammelse; tvertimod synes Alt at tyde paa det Modsatte.

Ved de første mandlige Led af Slægten ifølge Hundrup tilføjer denne uden videre et »Olufsen«, men han anfører intet Bevis for, at de ere Sønner af nogen Oluf, og han har næppe nogen anden Hjemmel derfor end Giessing, hvis Paalidelighed han selv maa drage i Tvivl. Endnu mindre lader det sig bevise, at disse Banger ere Sønner af den adlede Oluf Bang.

Det Oluf Bang givne Vaaben, Skjoldet to Gange tverdelt, med en Rose i første Felt, tre Stjerner bjælkevis i andet og en liggende Halvmaane i tredje, og med en syvbladet Væxt paa Hjelmens Vids (med en enkelt Undtagelse, som strax skal nærmere omtales) ikke at have været ført af nogen anden Bang i sextende og syttende Aarhundrede; men havde Oluf Bang havt mandlige Efterkommere, vilde disse vel have bevaret Stamfaderens Vaaben. — De Fynske Banger førte forskjellige Mærker, uden at det i ethvert Tilfælde kan oplyses, om disse have været personlige, arvelige eller stedlige, f. Ex.:

En Del af dem førte et Skjold (uden Hjelm) med tre Stjerner over en liggende Halvmaane: , og dette Mærke kaldes af flere

Forfattere fra dette og forrige Aarhundrede uden nogen Hjemmel de Bangers adelige Vaaben. Det førtes 1661 blant Andre af Slegfredsønnen, Præsten til Klinte og Grindløse, Hr. Niels Bangs¹⁾ Sønnesonner, Biskop (dengang kun Præst) Niels Bang²⁾ og Professor Thomas Bang, medens denne Sidstes Broder, Hr. Niels Jensen Bang til Slagslunde og Ganløse i sit Segl vel havde de samme Figurer, dog ikke i Skjold men stillede som i den første Figur ovenfor. — Naar man betragter det Oluf Bang givne Adelskjold, ledes man temmelig naturlig til den Antagelse, at han hørte til denne Familie Bang og, før han »a conditione ignobilitatis« ophøjedes i Adelstanden, havde ført dette Mærke, hvilket saa Kong Ludvig forbedrede ved den dobbelte Tværdeling, den i øverste Felt anbragte Rose og den paa Skjoldet satte Hjelm med Hjelmmærke³⁾. Dengang dette Adelsbrev, uvist naar, men ialtfald før 23. Juli 1668 (da havde Peder Resen Diplomet tillaans af Bispen⁴⁾ og afskrev det), kom i Biskop Niels Hansen Bangs Besiddelse og noget senere, 1675, udgaves af Resen i hans Descriptio Samsøe pagg. 38—39, vaagnede hos Bispens Slægt Lysten til at benytte Oluf Bangs Vaabenskjold, og, som det sædvanlig gaaer med honnet Ambition, Kvinderne stilledes i Têten. Dette Vaabenskjold anbragtes saaledes af Biskoppens Søster Margrete paa en Ligsten i Kjærup Kirke, som hun lod lægge over sin 1676 døde Mand, Hr. Gøde Hansen; og der kan næppe være Tvivl om, at Epitaphiet i St. Knuds Kirke over Biskoppens 1705 døde Sønnedatter, Marie Elisabeth Bang, (Mumme: S. Knuds Kirke, Side 208), trods nogle Unøjagtigheder har villet give hende samme Vaaben.

¹⁾ Denne førte det syvende af ovenstaaende Segl. Hans ægtefødte Broders, Raadmand i Bogense, Niels Bangs Mærke var det femte af de ovenfor afbildede. (Geheime Arch.: Hyldinger 1584 fra Bogense 42 7).

²⁾ 1668 ³⁾/₉ havde han faaet Rosen med og Hjelm paa Skjoldet, dog endnu ikke det rette Vaaben (Fynske Indlæg P.).

³⁾ I saa Fald vilde der heri have et yderligere, hvorvel overflødig, Vidnesbyrd om Mærkets ikke adelige Charakter.

⁴⁾ Langebeks Diplom. i Geh. Arch.

Dengang Oluf Bang 1517 adledes, var han familiaris, caussarum legationis scriba og notarius publicus hos Cardinal Thomas af Gran og synes som saadan at have været i en gejstlig Stilling, dog næppe præsteviet, eftersom Adelsbrevet taler ikke blot om ham, men ogsaa om hans mulig fremtidige Afkom og Efterslægt¹⁾. Altsaa giver Adelsbrevet ikke et (iøvrigt meget usandsynligt) ældre Afkom²⁾ af ham nogen Adelsrettighed; men af de otte Sønner, Hundrup tildeler denne Oluf Bang, lader han de sex være fødte før 1514, altsaa uadelige.

Den første af Oluf Bangs Sønner er ifølge Hundrup Mester Peder Olufsen Bang. Men at denne *ikke* var hans Søn, fremgaaer af et Dispensationsbrev for ham af 9. Juli 1516, udstedt af den ovenomtalte Cardinal Thomas af Gran (altsaa rimeligvis paa vor Oluf Bangs Forbøn) og aftrykt i Ny kirkehist. Samlinger VI 756—762; thi han kaldes heri Petrus Johannis, dictus Bang, de Medelfardia, og kan altsaa med Sikkerhed udelades af Stamtavlen. Hundrup er bleven opmærksom paa dette Brev og omtaler det Side 2 i en Note, men han bibeholder ligefuldt ham og hans Afkom i Stamtavlen over Oluf Bangs Efterkommere, blot med Tilføjelse af et Spørgsmaalstegn ved hans Navn. Men et lignende Spørgsmaalstegn i det Mindste burde han da ogsaa have sat ved Hans (Side 10), Jørgen (S. 62), Povl (S. 88) og Henrik (S. 90) »Olufssønner« Bang, hvilke han selv betegner som M. Peder Bangs Brødre, og hvilke de af ham meddelte Oplysninger ligeledes synes at betegne som saadanne.

Vil man imidlertid indvende, at det ikke er *aldeles sikkert*, at M. Peder Bang var deres Broder, saa bliver det dog *afgjort vist*, at de fire Sidstnævnte i et af Hundrup selv fire Gange (pagg. 11, 62, 89 og 90) citeret Kongebrev af 8. Juni 1547 (Registre paa alle Lande 5.299) kaldes Brødre; man kan altsaa ikke let tænke sig, at de tre Yngste skulde være berettigede til Adelskjold, naar den Ældstes Segl var aldeles borgerligt. Nu havs Hans Bangs Segl (Topogr. Sl. p. Papir i Geh. Arch., Middelfart) under

¹⁾ tu ac tota tua posteritas a te tanquam nobili sanguine *propaganda* et descendenda. Længere hen staaer der: tu quoque et posteritas tua præfata; og det følgende tu tuique cuncti hæredes et posteritates maa forklares i Overensstemmelse hermed.

²⁾ Efterskrift. At han ikke før 1522 kan have havt ægte Børn, fremgaaer af de af Rørdam i Samlinger til Fyens Hist. og Topogr. VIII 234—238 meddelte Oplysninger.

et Vidne af 21. Januar 1558 fra Middelfart Byting, besejlet af ham

som Borgemester der; det seer saaledes ud: ; hans Brødrer

Segl maae vel have haft en lignende Character. Over den ene af dem, Borgemester i Assens Povl Bang, død 1578, findes eller fandtes der i Assens Kirke et Epitaphium (Spec. B 6 d, Her. gen. Saml. i Geh. Arch.), hvorpaa han blot kaldes »erlig Mand« og følgelig af sine Efterlevende ikke betragtedes som adelig. Men som Følge heraf maae de alle fire slettes i Listen over den adelige Slægt Bang.

Den næste Søn af den adlede Oluf Bang er ifølge Hundrup (Side 11) Niels Olufsen Bang, født 1503, død 1558, der i Aarene 1532—1558 skal have været Sognepræst, først til Oure og Gudme, siden til Klinte og Grindløse samt Provst i Skam Herred. Om ham savnes enhver samtidig Efterretning, eftersom han ikke ret vel kan have existeret, idetmindste ikke betjent de Embeder, som Hundrup, stadig med Giessing som Hjemmel, tildeler ham. I Oure-Gudme maatte han i alt Fald have været før 1537, thi fra det Aar af har et saadant Præstekald ikke existeret: Gudme og Brudager vare da forenede, ligesom de vedbleve at være det senere; Oure, til hvilket Vejstrup dengang ikke var annecteret, var et Præstekald for sig (Geh. Arch. Dske. Sl. 565^a 11 a). Men Klinte-Grindløse kan han ikke have faaet isteden, thi Hr. Hans Madsen var Sognepræst der fra 1531 til henimod 1565 (Geh. Arch. Dske Sl. 565^a 9; Hyldinger 21. 12; Blochs Fynske Geistl.s Hist.; Præstebere. 1707) og fik henimod 1560 til Medhjælper Niels Bang (hvem Stamtavlen vil gjøre til Niels Olufsen Bangs Søn), som blev hans Eftermand og døde som Præst der 1608 (Epitaphium; Jakob Madsens Visitatsbog). Niels Olufsen Bang hører saaledes ikke hjemme nogensteds, ligesaa lidt paa Stamtavlen som i Præsterækken; det turde altsaa være overflødigt at beskjeftige sig videre med det ham tillagte Afkom, dog tilføjes følgende Bemærkninger:

Sognepræsterne Hr. Hans Nielsen til Skamby og Hr. Klavs Nielsen til Egense (Hundrup pagg. 11, 21) vare Brødre. Bang kaldte de sig ikke selv, og de kaldtes heller ikke saaledes af deres Samtidige (Hyldinger 43; Jacob Madsens Visitatsbog 129, 226).

Hr. Klavs's Segl seer saaledes ud: . — Om de Segl, som

førtes af Brødrene, Hr. Niels Bang til Klinte og Grindløse og Raadmand Niels Bang i Bogense (Hundrup pagg. 12, 21), se ovenfor Side 5 Note 1. De vare Banger, men der kjendes ikke, idetmindste af mig ikke, noget Bevis for, at de vare Nielsønner. At hin var en *Slegfredsøn*, anføres udtrykkelig af Biskop Jakob Madsen i hans Visitatsbog (ved A. Crone pag. 125) og kan næppe drages i Tvivl, da Biskoppen var meget godt bekendt med sin Gejstligheds Personalia og desuden sees at have været velvillig stømt mod Hr. Niels. — Existentsen af Hr. Søren Nielsen Bang til Nysted (Hundrup S. 35) er ikke meget sandsynlig, men dog maaske mulig; derimod gaaer det med Hr. Ole Nielsen Bang, Sognepræst til Kavslunde 1581 (Hundrup ibd.), som det gik med dennes foregivne Fader Hr. Niels Olufsen Bang: han hører ingensteds hjemme. Som Bevis for hans Existents anføres Kavslunde Kirkes Skriftestol; og Danske Atlas VI 651 aftrykker virkelig ogsaa følgende Indskrift paa denne: »1581. Sognepræst Oluf Bang«. Men denne Oluf Bang var ikke nogen Oluf *Nielsen* Bang; det var Oluf *Pedersen* Bang, som 1566—1592 var og skreves Sognepræst til Middelfart og Kavslunde (mindst fra 1584 af var han tillige Herredsprovst) og som havde faaet disse Sogne efter sin Fader Mester Peder Hansen Bang, der vel i Reglen kun skreves til Hovedsognet Middelfart, men dog af samtidige Regnskabssager (Dske Sll. 565^a *) kan sees, mindst fra 1531 af, tillige at have havt Kavslunde. Hr. Ole Nielsen Bang til Kavslunde maa altsaa ligeledes udgaae, saavel af Stamtavlen som af Kavslunde Præsterrække.

Efter denne Linie komme vi til Raadmand Claus Bang i Svenborg (Hundrup Side 54)¹⁾. Han kan heller ikke have været adelig, thi i to Mønstringslister over Svenborg Borgere og By-mænd 1556 og 1558 (Dske Sll. 391 ^{26.} ²³) nævnes han, uden i mindste Maade at udskilles fra de øvrige, midt i Rækken af de Borgere, som tjente med Harnisk, Spidtz og Degen, medens han ikke forekommer i Mønstringslisten af 1556 over den Fynske Adel, der dog ogsaa anfører de i Kjøbstederne bosatte Adelsmænd.

Endelig naae vi til den sidste af »Olufsonnerne« Christoffer, hvem dog Hundrup med Rette er noget ængstelig ved at optage i

¹⁾ Til ham kan det af Hundrup Side 11 under Niels Bang efter Giessing raskvæk udskrevet Citat: »Adam. Brem. p. 23« (læs: Adam. Brem., ed. Velleji, lib. II cap. 23) maaskee henføres.

Rækken (Side 96). Han synes at være den af »Brødrene«, der har opnaaet den anseeligste Stilling, og kaldes i adskillige Kongebreve (Registre ó. a. Lde) »os elskelig« — i andre faaer han ikke dette Epitheton —, men »vor Mand og Tjener« nævnes han ikke, og adelig var han heller ikke. Paa sin Ligsten († 1599 ^{6/12}) kaldes han »erlig og velact Mand« (Bircherods Inscriptiones Othinienses, Msc. i Geh. Arch., Graabrødre, Nr. 21); og paa hans to Døttres Ligstene hed det: »erlige Pige Karen Bangsdatter, salig Christopher Bangs Datter« (ibid. Nr. 34) og »den erlig, gudfryctig oc dyderig Mathrone Marine Bang« (idem liber, St. Knud, Nr. 79).

Alle disse saakaldte Sønner af den i Ungarn adlede Oluf Bang, eller deres nærmeste Efterkommere, have altsaa — forsaavidt de have existeret — ikke tiltroet sig nogen Adel; og ifald de havde havt nogen saadan, vilde deres Descendenter have mistet den ved Ægteskaber med Ufrie og Ikke-Opfyldelse af de Adelen paahvilende Forpligtelser.

Jeg skal iøvrigt ikke indlade mig paa at gennemgaae alle de andre Urigtigheder i Stamtavlen, men nøjes med at meddele et Par derhen hørende, efter min Mening ret curieuse, Oplysninger om I. Slægtens Stammoder og II. om den Stamtavle, man i Slutningen af det syttende Aarhundrede havde lavet for Familien Bang.

I. Jens Nielsen Slet af Gudumlund, der skal være Fader til Slægtens Stammoder, Fru Anna Slet, forekommer 1390 og 1393. Aar 1396 maa han være død, thi da tildømtes paa Kongens Rettertning hans Moder Fru Ide Lydersdatter Gudumlund, »som hun havde arvet efter de Børn, hun havde med (Niels) Slet«. Dermed gik Gudumlund ud af Sletternes Eje; thi 1426 skjødte Fru Ide den med sin fjerde Husbonds, Hr. Lyder Kabels, Minde til Viborg Domkirke, som ejede den indtil 1536. — Hvis denne Anne Slet Jensdatter af Gudumlund skulde være gift 1500 og bleven Moder til ni Børn, var det godt gjort; men underligt var det, at Moder kunde arve Søn, naar denne havde Datter. — Til Ottersbøl har iøvrigt Hundrup ikke Ret til at skrive Jens Slet til Gudumlund; dennes Fader Niels havde tilvældet sig det fra Kirken, men blev bandsat derfor og mistede det ved kongelig Dom.

Jens Slet til Bogensholm er vel lidt senere end Jens Slet til Gudumlund (Hundrup slaar dem sammen), men dog for gammel til at være Fader til en Datter, der giftes 1500 og faaer Børn; han maa nemlig senest være død fjortenhundrede og nogle og tyve.

Tilbage bliver saa blot den Jens Slet, som findes paa den bekjendte

Stamtavlestump (Dske Atl. V 264, Hofmans Adelsmænd I 38, Giessing III 118):

Tue Skel til Lengsholm, * N. N. Haar.,

Johanne Skel, * Jens Slet.

Anne Jensdatter Slet.

Blot Skade, at alle disse Personer ere mythiske! Altsaa: Hundrups Forbedringer af Giessing gjøre ikke Stammerens Nedstammelse mindre usandsynlig eller — umulig. Hundrup forværrer endogsaa Sagen ved at gjøre hendes Fader til Ridder.

II. O. H. Møller har i sine Adelige Familier, Bang (Geneal. herald. Selskabs Saml. i Geh. Arch.), følgende Stamtavle, afskreven efter Tage Krabbes Manuscript:

Oluf Bang, adlet 1517.

Palle Bang, † 1550, * Anne Fasti.			Christoffer Bang.	Splid Bang.
Anne, * ¹⁾ Oluf Pedersen Glambek (Staverskov), ²⁾ Henrik, Borgemester i Melfar.				
Hans Bang, Præst til Onsberg og Besser, * Margrete Iversdatter Bartholin.			Niels Bang, uden Tvivl den samme Person som	
Niels Bang, Præst til Klinte og Grindløse 1604, 1627, Provst 1634 17. Febr.				
Hans B., Præst ibd.	Niels B., Bisp i Fyn, fød 1614 3. Aug., † 1676 17. Nov.	Jens Bang, Præst til Flemløse 1593, † 1643, * Kathrine Sørensdr. † 1602 1. Januar.		
Niels B., Præst.	Maren B., * ¹⁾ Jens Erikson, Amtsforsvalter, ²⁾ Otto Pedersen Himmelstrup, Krigscommissair.	Professor Thomas Bang, fød 1600, † 1661.		

Denne Stamtavle er aldeles ucorrect, men den viser Traditionen i Slutningen af det syttende Aarhundrede. Den i Ungarn adlede Oluf Bang maatte Slægten hidledes fra; thi Bispen M. Niels Bang havde jo ejet dennes originale Adelsbrev. De tre i Recessen 1536 nævnte Banger vilde man ikke give Slip paa; man tog dem fra deres Fader Morten, hvem man sagtens ikke kjendte, og gav dem til Oluf. Men Adel prætenderede man ikke selv; men nøjedes med at nedstamme fra Palles Datter Anne i andet Ægteskab med en Borgerlig.

De af O. H. Møller selv udarbejdede, i Gehejmearchivet opbevarede Udkast til Stamtavler over Familien Bang (i hans Samling af borgerlige Stamtavler) naae ikke saa langt tilbage.

Stykket her foran fandtes iblandt Papirerne efter Arkivsekretær Plesner ved hans Død d. 1 Juli 1882, og udgives herved som en Prøve paa den Afdødes omhyggelige og træffende Betænkninger. Saadanne paalaa det ham nemlig lejlighedsvis at indgive i Egenskab af Sekretær for Danske Selskab, og skjøndt der her ikke findes Spor af en saadan Oprindelse for Stykket, kan denne dog ikke være tvivlsom. Thi i ethvert andet Tilfælde vilde Forfatteren ikke have ladet ligge hen den saakaldte Tradition om Bangernes Nedstammelse fra Skjalm Hvide, hvilket formentlige Forsøg paa Historiens Forbedring jævnlig var Gjenstand for den Afdødes godmodige eller overlegne Spøg.

Dertil kommer endvidere hans Ulyst til uden tvingende ydre Anledning at fremstille sine Tanker paa Papiret. Den ubundne mundtlige Diskussion var hans Liv og Lyst, men i Pennen stivnede Udtrykket, og samtidigt fik Selvkritikken en saadan Magt over ham, at hans Forfatterskab hellere kan tælles efter Linier end efter Ark.

Men idet man af Hjertet beklager, at en saa omfattende Fond af Viden, en saa aandsnærværende Samstilling af det urigtigt Splittede, en saa livlig Opfattelse og et saa frejdigt Livssyn, som den Afdøde ejede, have efterladt sig saa faa Spor i Literaturen, maa det dog indrømmes, at disse hans Egenskaber alligevel kom den literære Verden til Gode. Talrige Gjæster af Geheime Arkivet ville derfra medbragt nye Streifys over det forhen Kjendte og dertil som oftest rige Bidrag fra Plesners Skatkammer af Detailkundskab i Fædrelandets Historie. En Menneskealder og mere, tilbragt af ham i Arkivets righoldige Samlinger, havde skabt en levende Totalitet af Viden om Personer og Kjendsgjæringer, der øjeblikkeligt var nærværende for hans lyse Hoved og klare Tanke. Og ikke blot disse Egenskaber gjorde afdøde Christian Plesner til en Arkivmand, hvis Lige sent skal findes, men tillige andre Evner og Ejendommeligheder. Vi minde saaledes om et Blik, der formaaede med Sikkerhed at udtyde Linierne, hvor Tidens Tand og lange Tidens Vanrøgt kunde synes for andre Øjne at have fjernet enhver Mulighed for at fremdrage andet end Smuds og Pletter af det trøstesløse Graat i Graat. Og da nu dertil kom en vidunderlig Redebonhed til i ethvert Øjeblik og paa enhver Maade at være tilrede for enhver Spørger, kan det maaske forstaas, at Udgiveren engang, da han adspurgtes om Udbyttet af sine Rejser til Udlandet for at studere det fremmede Arkivvæsen fandt sig nødt til at svare: En Ting til visse, for ikke at tale om saa meget andet, har Geheime Archivet forud for hvert eneste et af de omtalte Arkiver, og det er: en Registrator som Plesner.

Til denne sin Stilling, hvor det paalaa nærmest ham at vejlede det besøgende Publikum, medbragte han foruden de allerede anførte Egenskaber en Velvillie for Enhver, som trængte til Hjælp, der næsten kunde tage sig ud som en Trang til at meddele af sine Gaver. Men den, der mest af Alle har havt Lejlighed til at nyde godt af denne ubegrændsede Godgjørehed og til alt mere og mere at paaskjønne det store ædle Hjerte, der laa bag den ydre, ru Skal, er Nedskriveren af disse Linier. I mere end 19 Aar har han som den yngre Collega siddet ved den Af-dødes Side og bringer ham herved sin bevægede Tak for et Samliv, rigt paa den Lykke, det er, trods al personlig Uoverensstemmelse altid at maatte erkjende, at man ser ind i et Sjæleliv, — hvor som i enhver anden Minegang Slakkerne selvfølgelig ikke mangle, — men hvor Aaren var det reneste Guld.

Fr. Krarup.
